

Lietuvių fondo jubiliejus žymi kartų kaitą

Birutė Norvaišaitė, „Vakarai“

Praėjusį savaitgalį Lietuvių fondas (LF) minėjo keturiasdešimt penkerių metų sukaktį. Į šiai progai pažymėti skirtą pokylį susirinko jo steigėjai, nariai ir garbingi svečiai. Visus šiuos žmones sieja vienas tikslas – išsaugoti lietuvių per meno, kultūros bei tautinio švietimo puoselėjimą ir rėmimą. Šiandieniniai pasaulinės integracijos procesai ypatingai aktualūs mažoms tautoms, besirūpinančioms savo identiteto išsaugojimu. Narystė Europos Sąjungoje, padidėjusios galimybės emigracijai ir ekonominiai sumetimai daugelį skatina palikti Tėvynę. Nenorime ištirpti vienalytiško pasaulio tautų katilė, todėl tautiškumą propaguojančios ir palaikančios organizacijos kaip niekuomet yra svarbios ir reikalingos. LF įnašas į mūsų kultūrą – neginčytinai svarus; tai didžiausia tokio tipo organizacija. Tad gražaus jubiliejaus proga su fondo nariais kalbėjomės apie šios organizacijos tikslus, jos ir lietuvių nūdieną bei ateitį.

Užtikrinta ateitis

Prieš keturiasdešimt penkerius metus įkūręs Lietuvių fondą Antanas Razma iki šiol aktyviai dalyvauja visuose posėdžiuose, nors tapęs garbės pirmininku neturi balso teisės. Pasidžiaugęs gausiai susirinkusiais svečiais jis teigė labai optimistiškai žvelgiant į ateitį. „Kai pradėjome savo veiklą nesitikėjome surinkti nė milijono dolerių, o šiandieną jau turime septyniolika milijonų. Idėja sukurti fondą su neliečiamu kapitalu, dalijant tikrai palūkanas, buvo patraukli žmonėms ir pritraukė daug aukų ir narių. Fondas, sukaupęs neliečiamą septyniolikos milijonų kapitalą, jau keturiolika milijonų dolerių yra išdalinęs lietuvių darbams“, — pasakojo Razma. LF tarybos pirmininkas Arvydas Tamulis pridūrė, jog netrukus bus išdalinta daugiau pinigų nei surinkta kapitalo. Anot jo, daktaro Razmos fondo idėja suteikia užtikrintumo pozityviai žiūrėti į fondo ateitį. „Jie pradėjo unikalų fondą, kurio idėja – dalinti tikrai palūkanas, saugojant visą įnašą. Tokiu būdu žmonių kapitalas tampa nesibaigiančia auka Lietuvai ir užtikrina lietuviškos veiklos ateitį“, — teigė Tamulis.

Pasigendama naujai atvykusių

Teiravausi, ar LF remiami asmenys prisideda prie jo veiklos, ypatingai, trečiosios bangos atstovai. Pasak tarybos pirmininko, „dalis gavėjų prisideda. Taip pat kiekvienais metais auga narių skaičius, kartu su palikimais ir aukomis. Tačiau tikrai norėtusi, kad kuo daugiau neseniai atvykusių žmonių įsitrauktų į fondo veiklą. Turiu pripažinti, jog jau dabar mūsų administracijoje ir valdyboje uoliai darbuojasi kai kurie trečiosios bangos lietuviai. Štai, pavyzdžiui, valdybos pirmininkas Ramūnas Astrauskas puikiai vadovauja ir be jokio atlyginimo aukoja savo laiką ir pastangas Lietuvai ir Lietuvai. Visuomet laukiame naujų žmonių, taip pat verslininkų, paramos“.

Vakaro viešnia garbės generalinė konsulė Cleveland Ingrida Gertrūda Bublys teigė, jog yra „gerai susipažinusi su trečiąja lietuvių banga. Tačiau reikia suprasti, jog jie atvažiuo į šį kraštą kurti savo gyvenimo. Jiems reikia laiko susidomėti ir įsitvirtinti. Esu tikra, jog jie taps tokie kaip mes, čia pragyvenę savo visą gyvenimą, ir mes juos matysime savo eilėse. Jie yra Lietuvių fondo būsimeji vadovai ir jo ateitis“.

Pasak jos, verslo žmonės visur yra įvairiausių fondų ir organizacijų pagrindiniai rėmėjai, o „naujai atvykę lietuviai yra labai entuziastingi verslininkai. Todėl viliuosi, jog iš šios kartos išaugs dar didesnis LF nei iš mūsų. Juk mūsų tėvai turėjo sunkiai uždirbti duoną ir, pirmiausia, mus visus išleisti į mokslus, kad mes taptume lietuviškų tikslų vykdytojais. Tačiau mes nebuvo verslininkai. Tikiu, jog naujos bangos dėka fondas tik dar greičiau išaugs”, — savo mintis dėstė generalinė konsulė.

Norima keistis ir plėstis

Pakalbintas LF valdybos pirmininkas Ramūnas Astrauskas pasakojo, jog šios šventės minėjimu buvo siekiama dviejų tikslų, kuriuos perteikia ir specialiai LF jubiliejui sukurtas filmas.

„Dėkodami antrajai emigrantų kartai – fondo steigėjams ir nariams už neįkainojamą jų indėlį, norime perimti jų idėją bei neslopstančią energiją. Taip pat siekiame atkreipti visuomenės dėmesį į tai, jog fondas yra gyvas, auga, keičiasi. Galbūt tie pasikeitimai nėra radikalūs, bet norime parodyti, jog mes prisitaikome prie nūdienos poreikių bei aktualijų, siekiame plėstis. Svarbu, jog lietuvių bendruomenei jo idėja būtų artima ir svarbi, kad nereikėtų maldauti pinigų, o žmonės suprastų LF tikslus ir patys jaustų interesą padėti. Tai reikalinga tiek mūsų vaikų, tiek būsimų kartų ateičiai”, — dėstė Astrauskas. Jis pabrėžė, kad būtina jaunų žmonių parama.

Šventės simbolika – permainų atspindys

„Manau, kad keturiasdešimt penkerių metų jubiliejus yra svarbus ir, sakyčiau, simboliškas, pažymintis kartų kaitą ir žymius pasikeitimus paties fondo veikloje, siekiant, kad jauni žmonės į ją vis labiau įsiliėtų”, — kalbėjo Astrauskas. Pasak jo, šią mintį atspindi ir pokylio meninės programos sumanymas su „Žaltvykslės” spektakliu ir „Dainavos” koncertu.

„Jungtinėje programoje – skirtingi žanrai, dalyvių amžius, atstovaujamos skirtingos lietuvių emigrantų bangos ir visi vienas šalia kito, kiekvienas turi savo erdvę. Tai puikiai iliustruoja diferenciacijos mažinimo reikšmę, nes visi lietuviai yra svarbūs ir turi teisę pasireikšti. Juk mus visus vienija ta pati kultūra, tradicijos kalba”, — sakė Astrauskas. Teiravausi valdybos pirmininko ar galima prognozuoti, jog nepritrūksime tos kitos, gyvosios pusės įnašo – žmonių, kurie aukos savo laiką darbui LF. Jis teigė, jog „niekas negali pasakyti kaip bus ateityje, todėl ir svarbu tuo susirūpinti jau dabar, pritraukiant kuo platesnį visuomenės dėmesį. Reikia skirti daugiau lėšų paties fondo plėtrai, jo idėjos skelbimui, kad ji vėl taptų tokia populiari kaip prieš keturiasdešimt metų. Galbūt žmonės neaukos iš karto, o tik po kažkiek metų. Tai ateina su laiku, svarbu, kad lietuvių išlaikymo tikslas taptų aktualus, tad reikšmingos ne tik lėšos, bet ir emocinis žmonių indėlis”, — įsitikinęs Astrauskas.

Lengva prarasti savo veidą

Pasak Astrausko, tarptautinės integracijos procese labai paprasta tautai išnykti ir prarasti savo veidą. Jau tarp imigrantų ir net Lietuvoje galima pastebėti, jog tautiškumo išsaugojimo idėja rizikuoja tapti nereikalinga, nepopuliari ar neaktuali. „Prieš stodami į Europos Sąjungą buvome įspėti, jog ji mums neužtikrins tautinio identiteto, mes patys privalome tuo pasirūpinti. Jau dabar esame pavėlavę. Buvo praleistas momentas į bendruomenę įjungti naujai atvykusius emigrantus prieš dešimtį ar penkiolika metų. Iš

dalies, mes patys, trečiabangiai, tuo metu lietuviybės klausimų nesvarstėme, nes mums jie dar nebuvo aktualūs. Iš kitos pusės, ne paslaptis, jog buvo susidaręs vakuumas tarp skirtingų emigracijos bangų. Tačiau čia nieko nuostabaus, tokia imigranto dalia. Juk antros kartos politiniams emigrantams labiausiai rūpėjo išsaugoti tautiškumą, kas taip skirtinga nuo trečiosios bangos ekonominių tikslų. Šiuo laiku vien išoriškai peršamos lietuviybės išlaikymo idėjos nepakanka, ji turi sugrįžti į šeimas. Juokinga, kai iš mokyklos sugrįžę vaikai namie kalba angliškai. Todėl būtent dabar yra tas kritinis momentas, kai mes, nors ir pavėluotai, privalome persvarstyti tautiškumo svarbą, antraip, bus per vėlu”, — dėstė Lietuvių fondo valdybos pirmininkas.

Pasak jo, visai lietuvių bendruomenei ir jos organizacijoms metas atsisakyti skirstymosi bei uždarumo, o vienyti ir sutelkti jėgas svarbių tikslų įgyvendinimui: pripažinti klaidas, keistis ir tobulėti dirbujantis visiems kartu. Šia filosofija vadovaudamasis bei norėdamas supažindinti visuomenę su savo veikla lapkričio 18-tą dieną 12.30 val. po pietų LF rengia susitikimą su visuomene Pasaulio lietuvių centre, kur taip pat bus galima išsakyti savo idėjas, kritiką bei pageidavimus.

Astrauskas kalbėjo, jog daugelis tėra tik menkai susipažinę su šios organizacijos veikla, manydami, jog tai kažkoks šalpos ar stipendijų teikimo fondas. „Tačiau mes turime labai aiškų ir vienintelį tikslą – saugoti ir skleisti lietuviybę. Bet privalome ir užtikrinti, jog LF parama švietimui, kultūrai, spaudai bei kitokioms tautiškumą propaguojančioms ir pelno nesiekiančioms organizacijoms nebūtų švaistoma veltui, o neštų vaisius”.